

Známky by neměly nahrazovat učebnice dějepisu...

Název emise: Osobnosti: Gelasius Dobner

Den vydání: 22. května 2019

Hodnota: 27 Kč; č. 1029 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Renáta Fučíková

Druh tisku: OF v přímých barvách

Papír: fl-an-OF; **Tisk:** PTC Praha

Tisková forma: 2x 50

Náklad: 600 tis.

FDC: digitální tisk

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3.200

Tak tohle vydání mi neudělalo radost. Námět, barvy, nominál, FDC i jeho razítko, to všechno mi připadá nešťastné a jako celek zbytečné. Kořen samozřejmě leží v Komisi pro tvorbu emisního plánu ministerstva průmyslu a obchodu, v níž měl už před lety zavanout čerstvý vítr... Jak k tomu přijde Česká pošta, když musí organizovat a platit tvorbu a výrobu takovýchto vydání, o nichž z denní praxe i podle výsledků anket předem víme, že nevzbudí žádný zájem veřejnosti a rozhodně nepřispějí ke vzrůstu listovní přepravy? Gelasius Dobner byl jistě zasluhující postavou naší historie, konkrétně údobí obrození, ale takových bylo více, a pokud se o nich máme něco dozvědět, raději bychom měli být učebnice dějepisu a historické medailony v televizi a na internetu. Známky ale v tomto směru obrodě zájmu uživatelů poštovních služeb už dávno neslouží – a ani sloužit nemohou! Co mělo smysl v polovině minulého století, je dnes beznadějným anachronismem, a pokud to někdo chce mermomocí udržet, ve skutečnosti způsobuje víc škody, než užítku. Filatelisty tím nepotěší (už Ervín Hirsch před devadesáti lety správně upozornil, že novinový titul „Filatelisty potěšila nově vydané série“ je nesmysl – filatelisty potěší spíš, když taková série nevyjde, protože nemusejí sahat znovu do kapsy pro nemalý peníz, zvlášť když jde o vydání takhle nezajímavé; už tehdy měli dojem, že známek vychází moc – co by pak asi řekli dnešku?), veřejnost nezaujme, a nominální hodnota 27 Kč, určená pro obyčejná psaní o váze od 300 gramů do půl kilogramu, ji předurčuje k zasutí kdesi vzadu v deskách na přepážkách, protože většina podatelů takových zásilek má dávno Zákaznickou kartu České pošty, díky níž obdrží na přepážce slevu, a navíc nemohou použít poštovní známku.

Ale budíž. Když už vyšla, řekněme si o zobrazeném Dobnerovi několik slov. Narodil se před třemi sty lety v pražské českoněmecké rodině (tatínek byl truhlář) jako Job Felix (to druhé znamená *Šťastný*), jméno Gelasius (což znamená *Radostný*) přijal až když jako sedmnáctiletý vstoupil do řádu piaristů. Díky svému nadání získal prvotřídní vysokoškolské vzdělání a sám se stal učitelem a manažerem na piaristických středních školách. Jednu založil v Praze, kde rovněž studoval českou historii v církevních a šlechtických archivech. Získané poznatky mu pomohly při tvorbě kritického rozboru Hájkovy Kroniky české, čímž si, jak to tak bývá, udělal řadu nepřátel (Češi si holt neradi nechávají sahat na lichotivé

formulované a přikrášlené informace o své historii – vzdáleně to připomíná situaci TGM ve vztahu k Rukopisům). Dobner se však nespokojil kritikou faktografické nepřesnosti Hájkových příběhů, sám se snažil historii zachytit a

popsat na základě ověřených faktů a pramenů, zbavenou bábovek a vymyšlených legend. Díky tomu je považován za prvního skutečného českého dějepisce a zakladatele tohoto oboru u nás. Zemřel v rodné Praze jako sedmdesátiletý a jeho jméno bylo zahrnuto mezi dvaasedmdesát jmen osobností naší historie, uvedených na fasádě Národního muzea. To dobře vypovídá o proslulosti, kterou si svou prací vydobyl. V následujících staletích však rozšiřující se odpor ke katolicismu a duchovním způsobům, že Dobnerovo jméno upadlo do zapomnutí.

Smutné je, že Renáta Fučíková z čistě výtvarného hlediska odvedla dobrou práci. Nalezla méně běžný dobový Dobnerův portrét a vyváženě ho zakomponovala do plochy známky. Jednoduchá typografická úprava nápisů i odkaz na stěžejní Dobnerovo dílo *Monumenta historica Bohemica* jsou rovněž zdařilé. Nešťastná je však volba mdlé hnědé portrétní (zopakované navíc v kresebné výzdobě FDC); v důsledku toho známka působí nevýrazně. Vysloveně nepovedená je pak zmíněná kresba na obálce dne vydání – předem přeci bylo jasné, že digitální tisk takového předlohy se samozřejmě bude špatně snašet se strukturovaným povrchem obálky a výsledkem bude malá čitelnost detailů. Trochu komicky pak působí popis na webu České pošty, že na obrázku FDC má být „Gelasius Dobner obklopený učenci“ – už podle výšky postav a jejich vzezření je jasné, že je obklopený žáky (byl přece učitelem).

V razítku je rokokový portál piaristické koleje v pražské Panské ulici. Jde však o tak zdobnou předlohu, že její zmenšení do formátu razítka nutně zkomolilo detaily, které dále ztratily na čitelnosti otištěním na už zmíněný strukturovaný povrch obálky dne vydání.

Co říci závěrem? Škoda pro Českou poštu, škoda pro filatelisty, škoda pro odesílatele listovních zásilek. Nepochybně nadání Renáty Fučíkové a dovednost pracovníků Poštovní tiskárny cenin šlo využít lepším způsobem. FB 22. 5. 2019

FDC

22. 5. 2019